

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและธุรกิจของประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยเงินตราเพื่อเป็นทุนในการพัฒนาโดยการส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนของเงินอันเป็นการส่งเสริมให้เงินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น การจัดหาเงินทุนโดยภาคธุรกิจเอกชนทำได้โดยการออกหุ้นทุนในตลาดหลักทรัพย์ หรือการกู้ยืมเงินกับสถาบันการเงิน แต่อย่างไรก็ตามหุ้นที่ออกโดยภาคธุรกิจเอกชนต่าง ๆ นั้น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพื่อให้ธุรกิจเอกชนนั้นได้เงินมาจากการระดมทุนจากประชาชน หรือจากบุคคลภายนอก เพื่อเป็นการลงทุนขยายกิจการของธุรกิจเอกชนนั้น และเพื่อสำหรับบุคคลที่มีเงินออม หรือสถาบันต่างๆที่ต้องการลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนในทางเลือกอื่นที่แตกต่างจากการฝากเงินกับสถาบันการเงิน หรือการลงทุนในตลาดทุน

ตลาดตราสารหนี้โดยเฉพาะการลงทุนในหุ้นกู้จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจทั้งสำหรับผู้ระดมทุนและผู้ลงทุน เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ นั้น ตลาดตราสารหนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าตลาดทุน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากประเทศไทยที่ตลาดตราสารหนี้จะมีขนาดเล็กกว่าตลาดทุนอยู่ประมาณครึ่งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามตลาดตราสารหนี้จึงมีช่องทางที่เติบโตอีกมากมาย ในปัจจุบันกระแสการออกหุ้นกู้เพื่อการระดมทุนได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนมากจากในอดีต ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2540 ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการระดมทุนรวมของตลาดตราสารหนี้ที่ได้เพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยปีละประมาณ 213.8 พันล้านบาทในช่วงปี 2536-2540 เพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยปีละประมาณ 724.6 พันล้านบาทในช่วงปี 2541-2544 หรือเป็นการเพิ่มขึ้นถึงมากกว่า 3 เท่าตัว ดังนั้นหากพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้เจริญเติบโตและมีประสิทธิภาพ จะมีส่วนช่วยทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมีเสถียรภาพเพิ่มมากขึ้น

การออกหุ้นกู้ในประเทศไทยนั้น จะอนุญาตให้บริษัทมหาชน จำกัด และบริษัท จำกัด จะทำการออกหุ้นกู้ได้ โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) เพื่อให้ส่งเสริมความมั่นใจของประชาชนในการลงทุนในหุ้นกู้ และเพื่อให้คุ้มครองกับผู้ถือหุ้นกู้ กฎหมายจึงได้จัดให้มีการออกหุ้นกู้ที่มีหลักประกัน หรือการออก

หุ้นกู้ที่เสนอขายแก่ประชาชนโดยทั่วไปจำเป็นต้องมีผู้ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้หรือที่เรียกว่าผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ (Representative of Debenture Holders) เพื่อเป็นผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับระหว่างบริษัทผู้ออกหุ้นกู้กับผู้ถือหุ้นกู้ ยกเว้นในกรณีการเสนอขายหุ้นกู้ที่ได้จำกัดผู้ลงทุนและจำกัดการโอนหุ้นกู้ไว้เฉพาะกับผู้ลงทุนสถาบันตามที่กำหนดไว้เท่านั้น ที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าผู้ลงทุนสถาบันดังกล่าวนั้นตามที่สามารถคุ้มครองสิทธิของตนเองได้ แต่อย่างไรก็ตามการยกเว้นดังกล่าวนั้น หากเป็นกรณีการออกหุ้นกู้มีประกัน จะต้องจัดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ด้วยทุกกรณี

เหตุผลที่ต้องจัดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ในการเสนอขายหุ้นกู้ที่มีหลักประกันและหุ้นกู้ต่อประชาชนทั่วไปนั้น เนื่องจากว่าผู้ถือหุ้นกู้ที่เป็นประชาชนทั่วไปนั้นมีเป็นจำนวนมากและขาดความรู้ความสามารถที่ดีพอ จึงทำให้ขาดตัวกลางในการดำเนินการกับผู้ออกหุ้นกู้ และประสานงานระหว่างผู้ออกหุ้นกู้กับผู้ถือหุ้นกู้ และตัวผู้ถือหุ้นกู้เองไม่มีความสามารถที่เพียงพอในการควบคุมบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้ และในกรณีของหุ้นกู้ที่มีหลักประกันก็เพื่อมิให้เกิดปัญหาในเรื่องของการจัดให้มีตัวแทนเป็นผู้รับหลักประกันตามหุ้นกู้และการดำเนินคดีเมื่อมีการผิดสัญญาตามข้อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้ หรือผิดนัดชำระหนี้ตามหุ้นกู้ กฎหมายจึงจำเป็นต้องจัดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้เป็นผู้ดูแลจัดการและดำเนินการดังกล่าว

ผลของการวิจัยเพื่อกำหนดถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิด ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ (Authorities and Liability of Representative of Debenture Holders) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ของไทยมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ถูกต้อง โปร่งใส และสามารถปฏิบัติงานเยี่ยงผู้มีวิชาชีพพึงกระทำ ตามขอบเขตอำนาจตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ และตามที่ผูกพันในสัญญาที่ได้ทำขึ้นระหว่างบริษัทผู้ออกหุ้นกู้กับผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการคุ้มครองดูแลและรักษาประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้ ซึ่งเป็นการค้นหาปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้เป็นที่น่าเชื่อถือและให้ได้รับการยอมรับต่อผู้ลงทุนในหุ้นกู้ต่อไป

ปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย

ปัญหาที่จะดำเนินการวิจัยได้แก่ การศึกษาถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิด รวมถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในประเทศไทย กับต่างประเทศโดยเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับพิจารณาถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในประเทศไทยมี

ความเหมาะสมหรือไม่ และเป็นแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นที่มีความเหมาะสมให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ถือหุ้นและผู้ที่จะลงทุนในหุ้นกู้ ซึ่งส่งผลให้ตลาดตราสารหนี้ของไทยให้เป็นที่น่าเชื่อถือและให้ได้รับการยอมรับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในประเทศไทยให้มีความเหมาะสมและชัดเจน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ และแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้ถือหุ้นกู้ของหุ้นกู้ที่กำหนดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้

ขอบเขตของการวิจัยและวิธีการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีขอบเขตการวิจัยในเรื่องของอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ แต่จะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในส่วนของชนิดของหุ้นกู้ การเสนอขายหุ้นกู้ การออกหนังสือชี้ชวนในการเสนอขายหุ้นกู้ คุณสมบัติของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ และการกำหนดให้หุ้นกู้ประเภทใดที่ต้องมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ความรับผิดชอบของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในทางอาญา

วิธีการวิจัยที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยโดยศึกษาจากเอกสารตำราทั้งจากในประเทศและต่างประเทศเป็นหลัก

สมมติฐานของการวิจัย

อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ของไทยในปัจจุบันนั้นยังขาดความเหมาะสม และความชัดเจนอันเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ ซึ่งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ควรจะต้องมีบทบาทที่เพิ่มขึ้น และการกำหนดให้มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้ได้อย่างเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะผลที่ได้รับจากการวิจัย คือจะสามารถหาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ และสามารถหาแนวทางของอำนาจหน้าที่ และ

ความรับผิดชอบของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ได้อย่างเหมาะสม โดยจะทำให้ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ถือหุ้นกู้ได้ตามเจตนารมณ์ตามกฎหมายที่กำหนดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในหุ้นกู้ อันเป็นการเอื้ออำนวยต่อการจัดหาเงินทุนในธุรกิจด้วยหุ้นกู้ในประเทศไทยต่อไป และผู้ลงทุนในหุ้นกู้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย